

**СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОНСКЕ МЕЃУБИБЛИОТЕЧКЕ ПОЗАЈМИЦЕ –
SUBITO И GBV***

Александра Павловић
Универзитетска библиотека "Светозар Марковић", Београд

Сажетак

У склопу промена до којих је дошло у последњих десет година, као и транзиције ка информатичком друштву, једна од темељних свакако је она која се десила на плану међубиблиотечке позајмице са иностранством. Битне две одреднице, о којима ће бити речи, јесу Интернет подршка библиотекама са којима се сарађује и електронска позајмица у оквиру централизованих електронских система, какви су SUBITO der Liefersdienst der Bibliotheken и GBV, Gemeinsamer Bibliotheksverbund, немачки системи са којима је у последњих годину дана Универзитетска библиотека "Светозар Марковић" највише сарађивала.

Кључне речи: међубиблиотечка позајмица, узајамна каталогизација, електронска пошта, FTP, SUBITO, GBV

ELECTRONIC INTERLIBRARY LOAN SYSTEMS – SUBITO AND GBV

Aleksandra Pavlović
University Library "Svetozar Marković", Belgrade

Abstract

One of the basic changes that took place during the last decade (a transition towards an information society included), is certainly the change in the interlibrary loan with other countries. Two essential points that will be dealt here are the Internet support to the libraries in cooperation and the electronic loan within the centralized electronic systems such as SUBITO der Liefersdienst der Bibliotheken and GBV, Gemeinsamer Bibliotheksverbund, two German systems the University Library "Svetozar Marković" in Belgrade mostly cooperated with during the last year.

Key words: interlibrary loan, shared cataloguing, electronic mail, FTP, SUBITO, GBV

У оквиру неколико постојећих европских библиотечких мрежа, какве су, међу познатијима, КОБВ Berlin-Brandenburg, GABRIEL Gateway to Europe's Bibliothekautomatisierung, Универзитетска библиотека "Светозар Марковић" је, у протеклих годину дана, највише сарађивала са системима GBV и SUBITO и, преко њих, посебним сервисима за међубиблиотечку позајмицу GBV/direct/subito и SUBITO.

GBV (Gemeinsamer Bibliotheksverbund) је заједничка библиотечка мрежа за неколико немачких области (Bremen, Hamburg, Mecklenburg-Vorpommern, Niedersachsen, Sachsen-Anhalt, Schleswig-Holstein, Tübingen), као и Staatsbibliothek Berlin – Preussischer Kulturbesitz, са центром у Гетингену. Мрежа обухвата 430 академских и јавних библиотека које припадају датој територији, са отвореном могућношћу активног учешћа, принципијелно, сваке друге институције која жели сарадњу са чланицама мреже. Рад GBV карактеришу стални напори на усавршавању мреже и ширењу перспектива модерног библиотечног пословања.

GBV је, у ствари, засновао виртуелну библиотеку GBV Union Catalogue (GVK), који обухвата појединачне корпуре свих институција чланица и путем кога су чланице постале доступније корисницима. Успостављен на систему узајамне каталогизације, као темељу комуникације у мрежи, са слободним приступом преко Интернета (www.gbv.de), са око 15.7 милиона наслова и могућношћу претраживања монографија, периодике, електронских докумената, микроформи, карата, софтвера и другог материјала, GBV располаже са неколико сервиса, од којих сервис електронске међубиблиотечке позајмице, GBV/direct/subito, омогућава позајмицу материјала, путем поште, факса или електронски. Сваки крајњи корисник који је регистрован, добија одговарајући број и лозинку, којом се, једноставно улази на ниво претраживања база, детаљно разуђен скалом претраживачких опција а затим наручује књиге, копије

* Рад је изложен на Стручном скупу *Користићење електронских извора информација*, одржаном у оквиру Осме скупштине Заједнице библиотека универзитета у Србији, 26. септембра 2002. године у Народној библиотеци Србије у Београду.

одређених делова или чланке.GBV поседује цео низ олакшица, какве су, пре свега, интерактивна електронска комуникација, захваљујући којој је могуће бити "у току" сваке појединачне позајмице.

SUBITO – Library Delivery Service, са седиштем у Берлину и Хановеру, први је пројекат који је резултат кооперације неколико библиотека и свакако један од најинтересантнијих и најуспешнијих у датој области. Под геслом да међубиблиотечко пословање треба да буде засновано на "савршено једноставном и јасном концепту", у циљу директног, брзог и пријатног он-лајн приступа, сервис SUBITO омогућава претраживање и наручивање материјала: чланака из преко милион часописа и око 70 милиона књига, са свих страна света и из свих предметних области. У самом систему учествује 27 библиотека из Немачке, Аустрије и Швајцарске.

У вези са техничком платформом, SUBITO има нормалне и експрес услуге и, адекватно време у распону од 72 сата (нормалне услуге) – и највише 24 сата (експрес услуге) за процесирање. Испорука се врши преко електронске поште или помоћу протокола Internet download (ftp) или је конвенционална, путем поште или факса.

SUBITO подразумева четири групе корисника, тако да се потенцијални корисник, приликом регистрације, обавештава о томе којој категорији припада а у вези са тим, и о начинима плаћања, што све претходи непосредном пријему и приступу Систему.

Говорећи са становишта међубиблиотечке позајмице у периоду новембар 2001 – септембар 2002. године у Универзитетској библиотеци "Светозар Марковић", могуће је рећи да је она остварена углавном путем сервиса SUBITO и GBV, најчешће уз коришћење такозване стандардне услуге и испоруку путем поште. Такође је, када је реч о међубиблиотечкој позајмици, Универзитетска библиотека "Светозар Марковић" је успела да одговори захтевима корисника иако још увек изван стварне интерактивности у системима коју, међутим, планира.

Следе примери образаца за претраживање и наручивање библиотечког материјала у оквиру поменутих система.

Stichwort (Titel)	<input type="text"/>
ISSN	<input type="text"/>
CODEN	<input type="text"/>
Sonstige:	<input type="text"/>

Index:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Stichw ort	<input type="text"/>	<input type="text"/>

---

1. Образац за претраживање и наручивање чланака из периодике у систему SUBITO

Stichwort	<input type="text"/>	Verfügbare Kataloge:
Autor	<input type="text"/>	☒ Bibliotheksverbund Bayern (BVB) - Verbundkatalog
ISBN	<input type="text"/>	☒ ZBMed Köln - Lokalkatalog
Erscheinungsjahr ²	<input type="text"/>	☒ Gemeinsamer Bibliotheksverbund (GBV) - Verbundkatalog
Verleger ¹	<input type="text"/>	☒ Südwestdeutscher Verbundkatalog (SWB)
Erscheinungsort ¹	<input type="text"/>	☐
Deutsches Bibliotheksinstitut – Verbundkatalog (VK)		
Sonstige:		
	<input type="text"/>	<input type="text"/>

2 . Образац за претраживање и наручивање монографских публикација у систему SUBITO

3. Општи образац за претраживање и наручивање чланака из периодике и монографских публикација у систему GBV.

ЛИТЕРАТУРА

www.gbv.de
www.subito-doc.de